

ZKUŠENOSTI S POUŽÍVÁNÍM ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY SPRÁVNÍHO OBVODU OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ HOŘICE

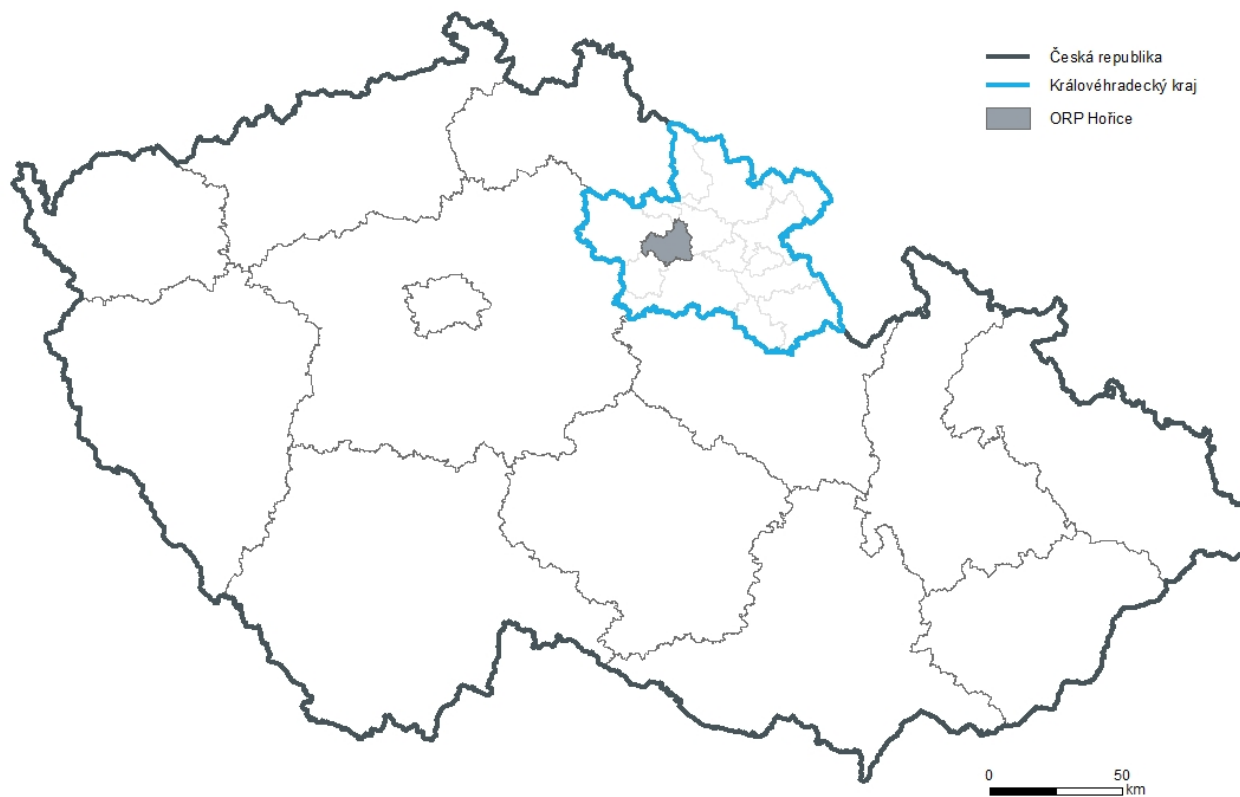

Ing. Helena Vanická
Městský úřad Hořice

14.11.2023

OBEC S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ HOŘICE

- Královéhradecký kraj
- rozloha 192, 87 km²
- 29 obcí
- cca 18 500 obyvatel

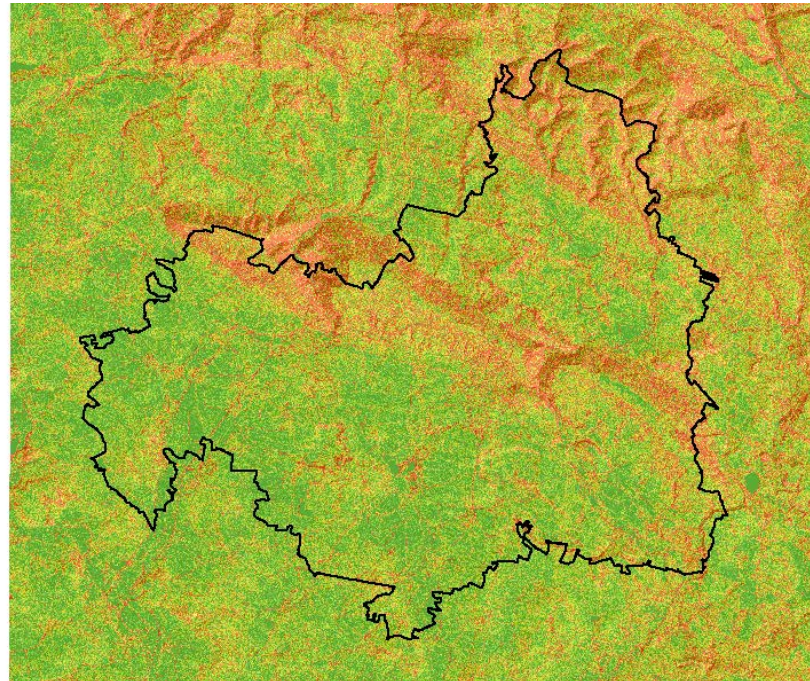

ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY SO ORP HOŘICE

- **Zadavatel:** Město Hořice
- **Zpracovatel:** EKOTOXA s.r.o. a externí řešitelé
- **Pořizovatel:** Městský úřad Hořice, oddělení územního plánování a regionálního rozvoje
- **Termín zpracování:** IX. 2017 – VIII. 2018
- **Rozsah zadání:** úřad územního plánování a odbor životního prostředí

DŮVODY PRO POŘÍZENÍ ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY

- neexistence dokumentu řešícího krajinu v celém území ORP
- možnost získání podrobnějších údajů pro ochranu území na základě komplexní analýzy území
- vytvořit podklady umožňující řešit krajinu
- rozmanité krajinné celky

ŘEŠENÁ TÉMATA ÚZEMNÍ STUDIE

- protierozní a protipovodňová problematika, retence vody
- ekologicky málo stabilní území
- podmínky pro zachování biodiverzity
- prostupnost krajiny
- podmínky pro rekreaci
- ochrana krajinného rázu
- ochrana přechodových oblastí sídel a volné krajiny
- ekologické zátěže a brownfields
- adaptaci na změny klimatu

NÁVRHY, OPATŘENÍ A DOPORUČENÍ PRO OBCE

- doporučení, které je možné zohlednit v ÚPD
 - zpřesnění hodnot krajinného rázu
 - návrhy na zvýšení schopnosti retence krajiny
 - ochrana volné krajiny
- doporučení vyžadující součinnost s dalšími subjekty
 - brownfield
 - rekreace
 - voda
 - les
- karty obcí

ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY - VYUŽITÍ V PRAXI

- doplnění a aktualizace jevů ÚAP
 - vznikly specifické vrstvy jevů
- podpůrné argumenty v odůvodnění a odborné rozbory pro navazující činnosti
 - žádosti o dotační tituly
 - odborné texty do odůvodnění při povolování konkrétních akcí
 - podklady umožňující akce menších měřítek
- zdroj informací pro ostatní dotčené orgány
 - očekávaná spolupráce především v oblasti životního prostředí však nenastala

KARTA OBCE PODHORNÍ ÚJEZD A VOJICE

Katastrální území: Podhorní Újezd, Vojice
Krajinný okrsek: Ok08 - Mlážovický Chlum, Ok10 - Holovousy - Podhorní Újezd, Ok14 - Ostroměř - Chomutice
Územní plán: ÚPO Podhorní Újezd a Vojice, datum platnosti 2006, Územní plán Podhorní Újezd a Vojice, schválení pořízení 23.8.2012
Pozemkové úpravy: Podhorní Újezd-jen JPÚ, KPÚ_Vojice, zahájení 04.09.2020, neukončeno
Urbanizace sídla, vztah ke krajině
Problémy k řešení: Rozsah zastavitelných ploch pro bydlení převyšuje sídelní potenciál obce. Vzhledem k velkému množství obytných rozvojových ploch bude nutná koordinace postupu výstavby (etapizace), včetně vhodného ozelenění nových okrajů obce. Rozsáhlý zemědělský areál na jižním okraji Vojice poškozují siluetu sídla. Po realizaci D35 dojde k vložení další významné dopravní stavby do volné krajiny, byť se záměr území obce dotýká jen v malé míře. Návrhy a doporučení: U nově realizovaných obytných rozvojových ploch situovaných vně zastavěného území orientovat do krajiny zahrady rodinných domů. Vytvořit podmínky k ozelenění výše zmíněného zemědělského areálu směrem do krajiny vhodnými druhy dřevin. Co nejcitlivěji začlenit dálnici II. třídy D35 do okolní krajiny, včetně jejích prvků, jako jsou mimoúrovňové křižovatky, náspy, zářezy, opěrné zdi, mosty, lávky pro pěší, protihlukové stěny a migrační objekty.
Vodní režim krajiny, retence vody v území, ohrožení povodněmi
Základní informace a problémy k řešení: Zastavěným územím obce neprotéká žádný vodní tok. Jižní část řešeného území, nezastavěného, protíná vodní tok Bukovka, který je v obci dominantní. V širším území se nachází větší rybník, jenž pozitivně ovlivňuje odtokové poměry ve vodotečích, i celkové klimatické a ekologické poměry - Vojický rybník, který sousedí se severní hranicí k. ú. Konecchlumí. V obci je provozována dešťové kanalizace, které je vyústěna do melioračních svodů. Koryto toku Bukovka bylo v minulosti upravováno, dnes je z části zanesené. Do řešeného území nezasahuje žádná stanovená záplavová území. Zastavěná část k.ú. Vojice je ohrožena lokálními povodněmi, které jsou způsobeny přívalovými srážkami. Nad zástavbou místní části Vojice došlo v minulosti k vykácení sadů. Nyní zde hrozí záplavy způsobené povrchovým odtokem. Doporučena obnova sadů. Návrhy a doporučení: 1. Doporučení k rozvoji výstavby Z hlediska povodňové ochrany nemá rozvoj zastavitelných ploch dle územního plánu obce Podhorní Újezd a Vojice výrazný negativní vliv. OZO 005, PPB 003 - Jak již bylo zmíněno v předchozím textu, v době přívalových srážek dochází k ohrožení stávající zástavby v severní části k.ú. Vojice. Dle územního plánu obce jsou nad stávající zástavbou vymezeny plochy sadů. Nicméně sady byly vykáceny, což zvýšilo pravděpodobnost vzniku lokálních povodní. Doporučujeme plochy sadů obnovit.

2. Protipovodňová ochrana na tocích

Zastavěná území obce nejsou dotčena žádným vodním tokem, díky čemuž nedochází k povodňovému ohrožení vybřežením vody z koryta.

3. Opatření pro zmírnění povrchového odtoku z plochy povodí

PPB 003 – Ve vymezené problematické ploše nad zástavbou navrhujeme obnovu vykácených sadů pro zmírnění povrchového odtoku v době přívalových srážek.

4. Vymezení potenciálních lokalit pro umístění vodních ploch

VN 42, VN 43, VN 44 - Na vodním toku Bukovka byly výtýpovány tři profily pro obnovu historických vodních ploch. Dvě z těchto vodních ploch jsou situovány v k.ú. Vojice. Třetí plocha se rozprostírá v k.ú. Podhorní Újezd a svou zátopou částečně zasahuje na území obce Sobčice, doporučujeme koordinaci. Z morfologického hlediska jsou profily pro návrhy nádrží vhodné, nicméně doporučujeme vyhodnotit hydrologickou situaci v území. Bez podrobnějších podkladů nelze jednoznačně stanovit, zda budou navržené nádrže dostatečně dotovány vodou.

5. Revitalizace vodních toků a niv, úprava hlavních odvodňovacích zařízení

Vymejujeme plochy niv, na kterých navrhujeme vybudování přírodě blízkých prvků (tůně, mokřady, obnova říčních ramen, výsadba vhodných doprovodných dřevin, apod.) pro podpoření retenční a akumulací schopnosti území. Na území obce byly vymezeny nivy a úseky vodních toků, které doporučujeme revitalizovat.

REV 005, NIV 0029 - Hydromorfologický stav vodního toku Bukovka je nevyhovující, navrhujeme jeho revitalizaci se zapojením a obnovou přilehlých niv. Opatření tohoto typu je navrženo i v obci Sobčice, níže po toku – doporučujeme koordinaci.

REVM 001, REVM 004 - Obec nemá přímé napojení na vodní tok, veškeré vody tak vypouští do melioračního zařízení ve správě SPÚ, které je ve významné délce zatrubněno. Mimo zmíněné zařízení byl v jihozápadní části k.ú. Vojice výtýpován další uzavřený vodní tok, který odvodňuje zemědělské pozemky do vodního toku Bukovka. Navrhujeme otevření těchto zařízení s případným doplněním o další objekty pro zadržení vody v krajině. – např. hloubený rybník, tůně, mokřady, apod.

Navrhujeme podrobnější posouzení stavu vodních toků a niv v zájmovém území. Z tohoto posouzení vyplývá, které úseky vodních toků a niv lze zachovat a které je třeba revitalizovat.

Ohrožení erozí

Problémy k řešení:

Velké bloky orné půdy: Vyskytuje se zde VB-032 (2001/2) v jihozápadní části katastru.

Erozní ohrožení: Erozní výpočty ukazují na potenciální problémy s vodní erozí v ploše na blocích severně (DPB 1907/6, /3, 1803/1, /3) pod lesem a východně od zástavby (DPB 0901/3, 0002/1), přičemž nejvyšší ohrožení je na posledně jmenovaném bloku. V obci nebyla identifikována žádná potenciálně erozně ohrožená DSO.

Podle půdně-klimatických vlastností je zhruba polovina půd ve střední části obce náchylná k ohrožení větrnou erozí, výše jmenované bloky pod lesem jsou větrnou erozí ohroženy. Plochá krajina jihozápadně od silnice I/35 je prakticky bez výsadeb, otevřená větru. Samotná zástavba leží ve svahu, od severu je krytá lesním komplexem.

Návrhy a doporučení:

Velké bloky orné půdy: Doporučujeme trvalé rozčlenění bloku VB-032 prvky zeleně tak, aby došlo

ke zvýšení ekologické a krajinotvorné hodnoty. Rozčlenění musí probíhat v souladu s protierozními, protipovodňovými a ochrannými opatřeními. Zejména bloky, které navazují na intravilán obce (VB-004-5), mohou být rozčleněny tak, aby byla zároveň vyřešena problematika prostupnosti krajiny.

Erozní ohrožení: Na blocích severně pod lesem navrhujeme aplikovat přísnější PPOV s vyloučením širokořádkových plodin, na ostatních ohrožených blocích na východě pak mírnější PPOm. Na zvrátnění se přerušení svahu na DPB 9001/11 u východní hranice a svahů na blocích severně od zástavby biotechnickým prvkem nebo alespoň travnatými pásy (BT). Poblíž lomu se nachází rozsáhlý sad, u kterého by mělo zůstat stabilizované meziřadí zatravněním (SM-01).

V jihozápadní části obce navrhujeme doplnit výsadby proti větru, např. i v podobě doplnění pobřežních porostů. Doplnující a účinným opatřením proti větrné erozi je výsev meziplodin, ponechávání strniště a posklizňových zbytků na erozně ohrožených půdách z důvodu ochrany svrchní vrstvy půdy.

U otevřených melioračních příkopů doporučujeme neorat až na hranu koryta a ponechat kolem vodoteče (i občasně) travnatý pás o šířce alespoň 5 m.

Specifikace jednotlivých typů protierozních opatření, stejně jako obecné zásady hospodaření šetrného k půdě a znečišťování vodních toků a nádrží, se nacházejí v hlavní zprávě.

Ochrana přírody a biodiverzity, krajinný ráz

Problémy k řešení, vč. návrhů a doporučení:

Ekologická stabilita: Obec s nízkým koeficientem ekologické stability - 0,78 (málo stabilní území).

Lesy: V lesních porostech hospodařit do obnovy dle LHP. Při obnově respektovat cílovou skladbu dřevin s cílem dosažení vzniku porostů obhospodařovaných maloplošným podrobním hospodářským způsobem s dřevinnou skladbou blízkí se přirozené druhové skladbě dle vymezených souborů lesních typů (SLT). Cílovými ekosystémy, zejména ve vymezených skladebných částech ÚSES ve vrcholových partiích Mlážovického chlumu to jsou květnaté a kalcifilní bučiny s dubem, acidofilní bučiny s dubem, v nižších partiích to jsou acidofilní doubravy herické, acidofilní bory na skalách a hadcích s dubem, acidofilní bučiny s dubem. Lesní porosty na severu správního území jsou součástí migračně významného území. Lesní porosty proto nečlenit holosečným způsobem obnovy.

Vodní toky, mokřady: Vyloučit jakékoliv znečištění vodních toků. Vodohospodářské úpravy provádět s cílem dosažení přírodě blízkého stavu koryta vodního toku a jeho nivy.

Trvalé travní porosty: Louky a pastviny obhospodařovat s cílem vzniku přirozeně extenzivních druhově pestrých luk.

ÚSES: Skladebné části ÚSES (viz návrhy a doporučení, vč. stávajících) zahrnout jako ekologicky stabilní plochy. Realizovat navržené interakční prvky jako ekologicky stabilní linie.

Nové biotopy:

OP_113: Realizace ESP s cílem prohloubit přirozený charakter koryta vodního toku s doprovodem břehových porostů, společenstev luhů a pozitivním vlivem na zadržení zvýšených průtoků a vody v krajině. Možnost realizace vodní nádrže s extenzivním rybářským hospodařením. Součástí je VKP vodní tok a jeho niva, ÚSES. Realizovat jako projekt ÚSES - lokální biokoridor s cílem vzniku přírodě blízkého koryta vodního toku a s extenzivně obhospodařovanou vodní nádrží s doprovodem břehových porostů.

OP_114: Realizace ESP s cílem prohloubit přirozený charakter koryta vodního toku s doprovodem břehových porostů, společenstev luhů a pozitivním vlivem na zadržení zvýšených průtoků a vody v krajině. Součástí je VKP vodní tok a jeho niva. Realizovat jako projekt ÚSES - interakční prvek s cílem

KARTA OBCE PODHORNÍ ÚJEZD A VOJICE

vzniku přírodě blízkého koryta vodního toku a s doprovodem břehových porostů. OP_115, 116, 117, 118, 119: Vznik ESL - linie dřevin podél komunikace s krajinnotvorným účinkem.	
Územní systém ekologické stability	
Problémy k řešení: ÚSES není v ÚAP zakreslen Srovnání ÚAP a N a R ÚSES v ZÚR – nebo v ÚP: Srovnání ÚAP a lokálního ÚSES v ÚP: L ÚSES v ÚAP není zakreslen - nelze porovnat Návrhy a doporučení: doplnit do ÚAP skladebné části dle ÚP NAV_132: Navrhnout LBC - zpracovat a realizovat projekt ÚSES s cílem vzniku porostů s dřevinnou skladbou blížící se přirozené druhové skladbě dle vymezených SLT (květnaté a kalcifilní bučiny s dubem, acidofilní bučiny s dubem). NAV_133: Navrhnout LBC - zpracovat a realizovat projekt ÚSES s cílem vzniku porostů s dřevinnou skladbou blížící se přirozené druhové skladbě dle vymezených SLT. NAV_134: Navrhnout LBC - zpracovat a realizovat projekt ÚSES s cílem vzniku porostů s dřevinnou skladbou blížící se přirozené druhové skladbě dle vymezených SLT (acidofilní bučiny s dubem). NAV_135: Navrhnout LBC - zpracovat a realizovat projekt ÚSES s cílem vzniku porostů s dřevinnou skladbou blížící se přirozené druhové skladbě dle vymezených SLT. NAV_136: Navrhnout LBC - zpracovat a realizovat projekt ÚSES s cílem vzniku porostů s dřevinnou skladbou blížící se přirozené druhové skladbě dle vymezených SLT.	
Lesnictví	
Problémy k řešení: Lesnatost je nízká (18,7%). V obci se nachází větší lesní komplex na severu obce. Ostatní části obce jsou bezlesé. Návrhy a doporučení: Doporučujeme rozšíření lesních ploch podél polní cesty na jihu obce. Doporučení je formou polygonu zakresleno v hlavním výkresu, jedná se o doporučení, ne přesnou lokalizaci. Pokud dojde k překryvu s návrhem v oblasti biodiverzity nebo protierozním návrhem mají tato přednost, návrh pak bude polyfunkční.	
Prostupnost krajiny	
Problémy k řešení: Na území obce se nachází bloky orné půdy, které omezují prostupnost krajiny po komunikacích vhodných pro pěší a cyklisty do některých okolních sídel. Návrhy a doporučení: Pro zlepšení prostupnosti mezi sídly navrženo propojení komunikacemi ve směru Ostroměř (PRO-012), mimo SO ORP (PRO-001).	

Rekreace a turistický ruch	
Problémy k řešení: Absence cyklotrasy, absence možnosti stravování na území obce. Návrhy a doporučení: Z počitové mapy pochází záměr na cyklotrasu z Ostroměřic do Podhorního Újezdu a Vojice (NC-004). V ÚP je vymezena část cyklostezky směrem na Konecchlumí (NC-005). Doporučujeme podporovat vznik stravovacích zařízení.	
Těžba nerostných surovin, sesuvná a poddolovaná území	
Problémy k řešení: Těžené ložisko pískovce Podhorní Újezd 1 Návrhy a doporučení: Zásoby surovin na cca 200 let - dlouhodobé využití. Při rekultivacích preferovat přírodě blízké způsoby rekultivace, vytváření vodních ploch a zlepšovat podmínky pro výskyt zvláště chráněných druhů. Zajistit vazbu na ÚSES. Výhledově věnovat pozornost rekreačnímu potenciálu.	
Brownfields v extravilánu, znečištění a kontaminace	
Problémy k řešení: x Návrhy a doporučení: x	

PODHORNÍ ÚJEZD A VOJICE

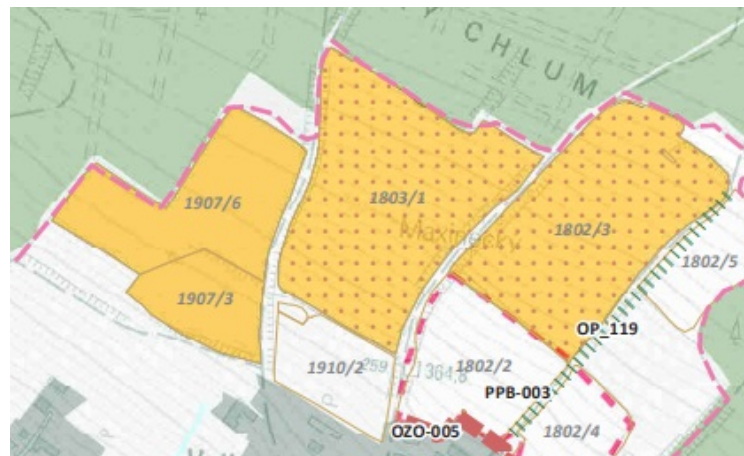
rok 2010 - 2012

Zdroj: mapy.cz

rok 2019 - 2021

Zdroj: mapy.cz

- řešení povodí problémového bodu (PPB)
- vybrané díly půdních bloků k řešení (VB)
- umístění biotechnického prvku na bloku
- protierozní opatření na orné půdě - mírnější
- protierozní opatření na orné půdě - přísnější

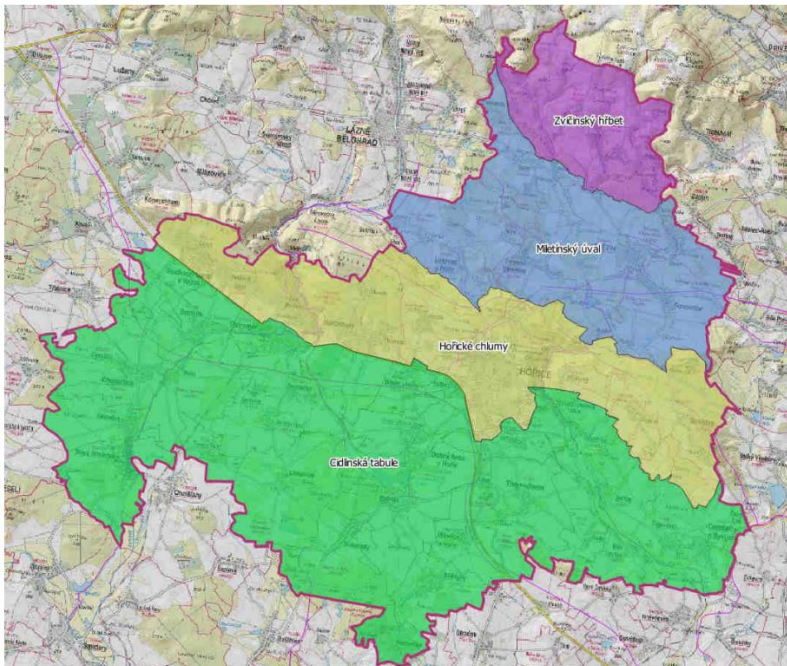
Zdroj: Územní studie krajiny SO ORP Hořice

POUČENÍ Z PRAXE

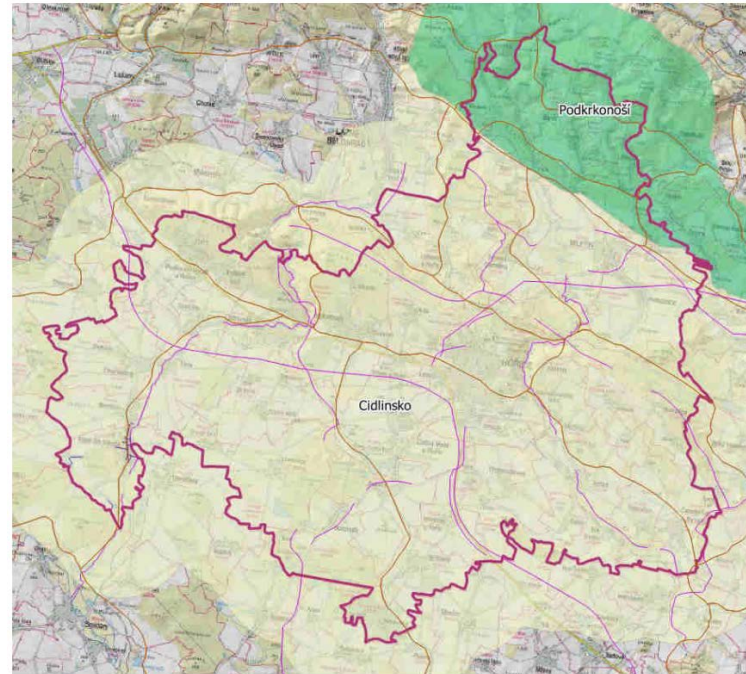
- Vývoj problému v čase vyžaduje jiné zaměření
 - obnovitelné zdroje energie
 - zvýšení požadavku na konkrétní údaje v textové části územního plánu (dříve v odůvodnění)
 - zvýšený důraz na krajinný ráz
 - časová koordinace s ostatními dokumenty vznikajícími v území

PRÁCE S KRAJINOU

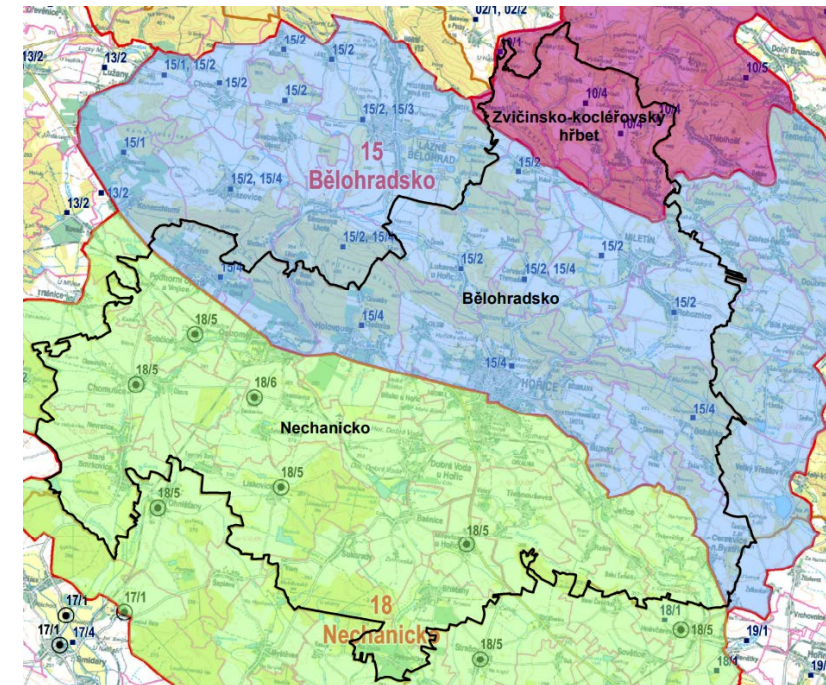
- chybí zde určité směřování či koncepce, jak bude projektant a pracovník orgánu ÚP vědět, že cílovou charakteristiku respektoval
- nejasné uchopení vymezených oblastí se shodným typem krajiny

Zdroj: Územní studie krajiny SO ORP Hořice

Zdroj: ZÚR a ÚAP Královéhradeckého kraje

Zdroj: ZÚR Královéhradeckého kraje akt. č. 5

SHRNUTÍ

- dotčené orgány v ORP Hořice územní studii krajiny využívají minimálně, nebo vůbec
- není závazným podkladem pro rozhodování v území
- karty obcí zajišťují podrobné informace o území
- podklad pro projektanty územních plánů
- zdroj argumentů pro odborné diskuse a jednání v oblastech zahrnutých ve studii

DĚKUJI ZA POZORNOST.

Ing. Helena Vanická
Městský úřad Hořice
Oddělení územního plánování a regionálního rozvoje
492 105 443
vanicka@horice.org
www.horice.org